

На основу члана 144. став 2. Закона о рударству и геолошким истраживањима („Службени гласник РС”, број 101/15) и члана 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС и 44/14),

Влада доноси

УРЕДБУ

о условима и поступку издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду

"Службени гласник РС", број 53 од 30. маја 2017.

Члан 1.

Овом уредбом ближе се уређују услови и поступак издавања дозволе за управљање отпадом, као и критеријумима, карактеризацији, класификацији и извештавању о рударском отпаду.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овој уредби имају следеће значење:

- 1) отпад је свака материја или предмет који држалац одбацује, намерава или је неопходно да одбаци;
- 2) опасан отпад је отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених овом уредбом и/или посебним прописима којима се уређује управљање отпадом, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован;
- 3) инертни отпад је отпад који није подложен било којим физичким, хемијским или биолошким променама, не раствара се, не сагорева или на други начин физички или хемијски реагује, није биолошки разградив или не утиче неповољно на друге материје са којима долази у контакт на начин који може да доведе до повећања загађења животне средине или угрози здравље људи, а укупно излуживање и садржај загађујућих материја у отпаду и екотоксичност излужених материја не смеју бити значајни, а посебно не смеју да угрожавају квалитет површинских и/или подземних вода, ако су испуњени сви наведени критеријуми, у краткорочном и дугорочном периоду:
 - отпад неће претрпети никакво значајно распадање или растварање или другу значајну промену која може изазвати било какав штетан утицај на животну средину или нанети штету здрављу људи, уколико су садржаји супстанци наведених у алинети четвртој ове тачке испод границе за инертан отпад предвиђене посебним прописима о категоријама, испитивању и класификацији отпада;
 - отпад има максимални садржај сулфидног сумпора од 0,1%, или отпад има максимални садржај сулфидног сумпора од 1% и сразмеру потенцијала неутрализације, који је дефинисан као сразмера између потенцијала неутрализације и киселинског потенцијала и када се одреди на основу статичног испитивања prEN 15875, износи више од 3;
 - отпад не представља ризик од самозапаљивања и неће горети;
 - садржај супстанци у отпаду које су потенцијално штетне за животну средину или здравље људи, а посебно As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Mo, Ni, Pb, V и Zn, укључујући у засебним финим честицама у отпаду, довољно је низак да ризик за људе и животну средину буде занемарљив, у краткорочном и дугорочном периоду (да би се сматрао довољно ниским да не представља ризик за људе или животну средину, садржај тих супстанци не сме да прелази националне граничне вредности за просторе за које је утврђено да нису загађени или релевантне за чиниоце животне средине);
 - отпад не садржи у већој мери производе који се користе за ископавање или припрему, а који би могли нанети штету животnoj средини или здрављу људи;
- 4) јаловиште јесте природан или изграђен објект који служи за одлагање ситно зрнастог отпада, јаловине, заједно са различитим количинама слободне воде настале при припреми минералне сировине и избистравањем и рецикулацијом процесне воде;
- 5) незагађена откривка је површински слој земљине коре, који је уклоњен током активности откопавања минералних сировина и који се не сматра загађеним на основу прописа из области заштите земљишта;
- 6) простор за одлагање рударског отпада (у даљем тексту: депонија рударског отпада) јесте сваки простор одређен за сакупљање или одлагање рударског отпада, у чврстом или течном стању, као раствор или суспензију, у следећим временским периодима:
 - без временског ограничења за депоније за управљање отпадом категорије А и депоније за управљање опасним отпадом, која су наведена у плану управљања рударским отпадом;

- дуже од шест месеци за депоније за неочекивано настали опасни рударски отпад;
- дуже од три године за депоније за незагађено земљиште, неопасан рударски отпад од геолошких истраживања, отпад настао ископавањем, обрадом или складиштењем тресета и инертни рударски отпад;

У депоније за управљање рударским отпадом укључене су и сви насипи/броне и други објекти који служе за контролисање, задржавање, ограђивање или на други начин осигуравају стабилност депоније и такође укључују, између осталог, јаловишта и акумулације, као и све друге објекте који служе задржавању, спремању или осигуравају стабилност депоније, али искључују експлоатациона поља избрисана из катастра експлоатационих поља у које се отпад враћа након откопавања минералних сировина, у сврху санирања или изградње;

7) велики удес јесте догађај на локацији током активности која укључује управљање рударским отпадом у било ком објекту на који се примењују одредбе ове уредбе, који доводи у озбиљну опасност здравље људи и/или животну средину, одмах или током времена, на локацији или изван ње;

8) водни реципијент јесу површинске воде, подземне воде, водна ушћа и/или обална вода односно природни и вештачки водотоци, језера, акумулације и земљиште, у које се испуштају отпадне и атмосферске воде како је утврђено у прописима из области вода;

9) санација, односно ремедијација јесте процес предузимања мера за заустављање загађења и даље деградације животне средине до нивоа који је безбедан за будуће коришћење локације укључујући уређење простора, ревитализацију и рекултивацију простора;

10) насип/брана јесте објекат изграђен за задржавање воде и рударског отпада унутар акумулационог простора;

11) јавност јесте једно или више физичких или правних лица, и у складу с прописима или праксом, њихова удружења, организације или групе;

12) заинтересована јавност јесте јавност на коју утиче или на коју може утицати или која има интерес при доношењу одлука у вези са заштитом животне средине, сходно одредбама ове уредбе којима се уређује спречавање великог удеса и информисање јавности и захтев и дозвола. У смислу ове дефиниције сматра се да невладине организације које промовишу заштиту животне средине и испуњавају било које примењиве захтеве из прописа, имају интерес при доношењу одлука;

13) оператер јесте привредно друштво односно друго правно лице и предузетник, одговорно за управљање рударским отпадом у складу са законом којим се уређује област рударства и геолошких истраживања (у даљем тексту: Закон), укључујући и привремено складиштење рударског отпада, као и током периода рада депоније и након њеног затварања;

14) држалац рударског отпада је произвођач рударског отпада, односно привредно друштво или друго правно лице и предузетник, које је у поседу отпада, које је стекло својство носиоца експлоатације и/или носиоца истраживања у складу са одредбама Закона;

15) локација јесте целокупно земљиште на одређеној географској локацији којом управља оператер и која је под његовом управљачком контролом.

Члан 3.

Оператер одлаже рударски отпад и управља рударским отпадом на основу дозволе за управљање отпадом (у даљем тексту: дозвола) коју издаје министарство надлежно за послове рударства (у даљем тексту: Министарство) односно надлежни покрајински орган.

Дозвола се издаје у складу са планом управљања рударским отпадом и другом пратећом документацијом, којом оператер дефинише врсту, начин управљања и извештавања, као и друге обавезе по питању управљања рударским отпадом.

Дозвола се издаје решењем које доноси Министарство, односно надлежни покрајински орган.

Члан 4.

Дозвола садржи податке о:

- 1) категорији депоније;
- 2) врсти и карактеру рударског отпада који ће се одлагати;
- 3) оквирној количини рударског отпада у m^3 , који ће бити одлаган на депонији;
- 4) начину одлагања рударског отпада и методама контроле састава рударског отпада;
- 5) поступку надзора рада и одржавања депоније;
- 6) извештавању надлежног органа о раду депоније;

7) условима које оператер мора испунити да би се могло приступити поступку затварања депоније, као и о спречавању штетног утицаја депоније на животну средину након затварања;

8) року у којем оператер мора надлежном органу при затварању депоније доставити документацију у складу са одредбама ове уредбе;

9) плану управљања отпадом.

Члан 5.

План управљања рударским отпадом оператер израђује у складу са циљевима:

1) спречавања или смањивања настајања рударског отпада и његовог негативног утицаја на животну средину, посебно узимајући у обзир:

- управљање рударским отпадом у фази пројектовања, као и приликом одабира методе откопавања и припреме минералних сировина;
- промене до којих може доћи у рударском отпаду у вези с повећањем доступне површине и изложености условима на површини земље;
- враћање површинског слоја земљишта након затварања депоније или, ако то није изводљиво, његовим искоришћењем на неком другом месту;
- употребу мање опасних супстанци при припреми минералних сировина;

2) подстицања искоришћења рударског отпада рециклирањем, поновном употребом или уклањањем таквог отпада када је то прихватљиво за животну средину, у складу са прописима из области заштите животне средине;

3) осигурања краткотрајног и дуготрајног сигурног збрињавања рударског отпада разматрањем, посебно у фази пројектовања, управљања депонијама током рада и након затварања, као и избором пројекта који:

- захтева минимално, и ако је могуће, у крајњој мери не захтева праћење, контролу и управљање затвореним депонијама;
- спречава или барем своди на најмању могућу меру све дуготрајне неповољне утицаје на животну средину, као што су они који се могу приписати ширењу загађивача путем ваздуха или воде; и
- осигурава трајну геотехничку стабилност свих насипа/брана или јаловишта који су изнад претходно постојећег нивоа тла.

Члан 6.

Оператер у план управљања рударским отпадом уноси:

1) податке о држаоцу рударског отпада;

2) основне податке о лицима која су учествовала у изради плана, о одговорном лицу, датуму израде, потпис одговорног лица и оверу потписа печатом овлашћене организације која је израдила план, као и податке о лицу које ће управљати депонијом;

3) опис простора на којем настаје и где се планира одлагање рударског отпада, који је одређен, узимајући у обзир посебне обавезе Европске заједнице или обавезе Републике Србије у вези са заштићеним подручјима, и геолошким, хидролошким, хидрогеолошким, сеизмичким и геотехничким факторима;

4) опис рударског или геолошког пројекта, према којем се изводе радови за одлагање рударског отпада, а који испуњава потребне услове за краткорочно и дугорочно спречавање загађења земљишта, ваздуха, подземних или површинских вода, посебно узимајући у обзир прописе из области загађења изазваног одређеним опасним супстанцама које се испуштају у водену средину и прописе из области вода;

5) програм праћења утицаја на животну средину;

6) предлог категорије депоније у складу с критеријумима утврђеним у члану 17. ове уредбе, и то:

– ако се захтева депонија категорије А, документ којим се доказује да ће се успоставити политика спречавања великих удеса, систем управљања безбедношћу за њену имплементацију и интерни план за заштиту од удеса;

– ако оператер сматра да се не захтева депонија категорије А, додатне податке који доказују оправданост таквог предлога, укључујући идентификовање могућих опасности у случају несреће;

7) карактеризацију рударског отпада у складу са чланом 16. ове уредбе, и изјаву о процењеним укупним количинама рударског отпада који ће настати током оперативне фазе;

8) опис производних поступака којима се генерише такав отпад и свих даљих поступака припреме који ће се примењивати;

9) опис начина на који одлагање рударског отпада може штетно да утиче на животну средину и здравље људи и превентивне мере које је потребно предузети како би се утицај на животну средину током рада и након затварања депоније свео на минимум и то посебно предлог мера за:

- смањење ерозије узроковане водом или ветром, у мери у којој је то технички могуће и економски оправдано;

- осигурање физичке стабилности депоније, спречавање краткорочног и дугорочног загађења земљишта, ваздуха, површинских и/или подземних вода, ради смањења могуће штете по пределе на најмању могућу меру;

- санацију и рекултивацију и затварање депонија;

10) предлог процедура контроле и праћења депоније у складу са одредбама ове уредбе;

11) предлог плана затварања, укључујући и санацију, уколико је потребна, процедуре након затварања и праћење у складу са одредбама ове уредбе;

12) предлог периода за који се израђује и преиспитује план управљања рударским отпадом;

13) мере за спречавање погоршања стања вода у складу са прописима из области вода, као и мере за спречавање или смањење загађења ваздуха и земљишта у складу са одредбама ове уредбе;

14) податке о тренутном стању земљишта које може бити угрожено радом депоније;

15) начин извештавања Министарства, односно надлежног покрајинског органа и надлежног органа за ванредне ситуације у случају када оператер утврди да постоје догађаји који би могли да угрозе стабилност депоније или на основу процедура контроле и праћења утврди да постоје значајни негативни ефекти на животну средину, најкасније у року од 48 сати након што утврди постојање таквих догађаја или ефеката;

16) опис интерног плана за заштиту од удеса и податке потребне за израду екстерног плана заштите од удеса;

17) начин подмирења трошкова за предузете мере, у циљу да се испуне све обавезе из дозволе и у погледу депоније, укључујући и оне које се односе на период након затварања депоније, тако да постоје средства која ће бити расположива у сваком тренутку за санацију земљишта и других чиниоца животне средине на које је утицала депонија, као што је описано у плану управљања рударским отпадом.

Члан 7.

Када оператер управља депонијом за одлагање инертног рударског отпада и/или незагађене откривке која настаје као последица истраживања и експлоатације минералних сировина, на који се односе одредбе члана 25. ове уредбе, израђује се план управљања рударским отпадом у склопу рударског и/или геолошког пројекта урађеног у складу са Законом.

Члан 8.

Захтев за издавање дозволе садржи податке о подносиоцу захтева, предлог простора за депонију, и податке о рударском и/или геолошком пројекту према којем се изводе радови на одлагању рударског отпада.

Уз захтев се доставља:

1) план управљања рударским отпадом;

2) одговарајући акт из области заштите животне средине, ако се захтева процена утицаја на животну средину у складу са прописима из области заштите животне средине;

3) одобрења носиоца експлоатације и/или носиоца истраживања.

Члан 9.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, одбија захтев за издавање дозволе ако:

1) оператер не достави све податке из члана 8. ове уредбе;

2) се утврди да је управљање рударским отпадом у директној супротности, или на други начин омета спровођење одговарајућег плана или планова управљања отпадом према посебним прописима;

3) ако се утврди да план управљања рударским отпадом није у израђен у складу са циљевима одређеним у члану 5. ове уредбе.

Члан 10.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, сваких пет година разматра услове за издавање дозвола и по потреби их ажурира на основу:

- 1) значајне промене у раду депоније или у вези са одложеним рударским отпадом на основу извештаја који оператер доставља Министарству, односно надлежном покрајинском органу;
- 2) резултата мониторинга о којима је известио оператера или извештаја геолошких и рударских инспекција;
- 3) информација о значајним променама у најбољим доступним техникама које је објавила Европска комисија.

Члан 11.

Подаци садржани у дозволи издатој на основу ове уредбе достављају се на располагање органима надлежним за статистику Републике Србије и статистичким телима Европске заједнице, када се то захтева у статистичке сврхе. Подаци чисто комерцијалне природе, као што су подаци о пословним односима и структури трошкова оператера, нису за објављивање.

Члан 12.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, путем јавних обавештења или другим одговарајућим средствима, као што су електронски медији уколико су на располагању, на самом почетку поступка издавања дозволе или чим то постане могуће, доставља заинтересованој јавности информације о:

- 1) захтеву за издавање дозволе;
- 2) називу и адреси оператера и локацији депоније;
- 3) одлуци да захтев за издавање дозволе подлеже међусобном саветовању суседних земаља у складу са чл. 21. и 22. ове уредбе;
- 4) подацима о надлежним органима одговорним за доношење одлуке, о надлежним органима од којих се могу прибавити одговарајући подаци, о надлежним органима којима се могу доставити примедбе или питања и детаљни подаци о роковима за достављање примедби или питања;
- 5) врсти предложених дозвола;
- 6) према потреби, детаљима у вези с предлогом за ажурирање дозволе или услова дозволе;
- 7) времену и месту где или медијима преко којих се објављују информације о дозволама;
- 8) подацима у вези са организацијом учествовања јавности;
- 9) информацију о делатностима које се обављају на локацији;
- 10) уобичајеним називима или генеричким називима или општој класификацији опасности супстанци и смеша које се налазе у депонији, као и отпада који би могао да проузрокује велики удес, с навођењем њихових основних опасних својстава;
- 11) општим информацијама о природи опасности од великих удеса, укључујући њихове могуће последице за околно становништво и животну средину;
- 12) одговарајућим информацијама о томе како ће околно угрожено становништво бити упозорено и обавештено у случају дешавања великог удеса;
- 13) одговарајућим информацијама о мерама које становништво из тачке 12) овог члана треба да предузме и како треба да се понаша у случају дешавања великог удеса;
- 14) потврди да оператер мора да успостави одговарајућу сарадњу на локацији, посебно са службама за ванредне ситуације, за поступање у случају великих удеса и ради смањивања њихових последица на најмању меру;
- 15) упућивању на екстерни план заштите од удеса, који израђује орган локалне самоуправе како би се спречиле потенцијалне последице удеса изван локације депоније у тренутку несреће, у складу са прописима којима се уређују ванредне ситуације;
- 16) детаљима о томе где се могу добити додатне одговарајуће информације, у складу са условима о поверљивости одређеним овом уредбом и другим прописима.

Члан 13.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, предузима одговарајуће мере како би, у складу са чланом 12. ове уредбе, јавност била обавештена о извршеној контроли и ажурираним условима за издавање дозволе у складу са чланом 10. ове уредбе.

Члан 14.

Заинтересована јавност има право да достави своје примедбе и мишљења Министарству, односно надлежном покрајинском органу, у року од 15 дана од дана издавања обавештења издатих у складу са одредбама члана 12. ове уредбе, а пре доношења решења о издавању дозволе.

У поступку издавања дозволе Министарство, односно надлежни покрајински орган, разматра и резултате учешћа јавности које је спроведено у складу са одредбама ове уредбе.

Члан 15.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, обавештава заинтересовану јавност и ставља јој на располагање садржај дозволе, односно копију дозволе са образложењем на којем се заснива решење о издавању дозволе.

Члан 16.

Рударски отпад који се одлаже у депонији мора се карактеризовати на начин којим се осигурава дуготрајна физичка и хемијска стабилност структуре депоније, као и спречавање великог удеса.

Карактеризација отпада, у складу с категоријом депоније, укључује следеће:

- 1) опис очекиваних физичких и хемијских својстава отпада који ће се краткотрајно или дуготрајно одлагати, с посебним освртом на његову стабилност испод површине, под утицајем атмосферских и метеоролошких услова, узимајући у обзир врсту минералних сировина које се истражују односно експлоатишу, као и својства и састав откривке или јаловине који ће се одлагати на депонији;
- 2) класификацију рударског отпада у складу са посебним прописима за управљање отпадом о категоријама, испитивању и класификацији, посебно у вези с његовим опасним карактеристикама;
- 3) опис реагенаса које се користе током припреме минералних сировина и њихове стабилности;
- 4) опис поступака одлагања;
- 5) опис система транспорта отпада који ће се примењивати.

Карактеризација отпада обухвата следеће информације:

- 1) полазне информације;
- 2) геолошку подлогу лежишта које ће се истраживати, односно експлоатисати;
- 3) карактер отпада и планирано руковање рударским отпадом;
- 4) геотехничко понашање рударског отпада;
- 5) геохемијске карактеристике и понашање рударског отпада.

Критеријуми за дефинисање инертног отпада узимају се у обзир приликом процене геохемијског понашања отпада. Отпад који се на основу тих критеријума сматра инертним, ће бити подвргнут једино релевантном делу геохемијског тестирања.

Информације и подаци потребни за карактеризацију рударског отпада прикупљају се тако да:

- 1) се користе постојећа истраживања и студије, укључујући постојеће дозволе, геолошка истраживања, сличне локације, листе инертног отпада, одговарајуће шеме сертификације и слични материјали који задовољавају техничке услове из става 7. овог члана;
- 2) се евалуира квалитет и репрезентативност свих информација и утврде информације које евентуално недостају;
- 3) када информације потребне за карактеризацију отпада недостају, се план узорковања саставља и узорци се узимају у складу са тим планом узорковања;
- 4) испитивање рударског отпада врше стручне организације и друга правна лица која су акредитована за узорковање и карактеризацију према обиму испитивања рударског отпада.

Планови узорковања се заснивају на идентификованим информацијама, према потреби укључујући:

- 1) сврху прикупљања података;
- 2) програм тестирања и услове узорковања;
- 3) места узорковања, укључујући узимање узорака из језгра бушотине, са радног чела, транспортне траке, гомиле, језера или друга релевантна места;
- 4) процедуре и препоруке за потребни број узорака, величину, масу, опис и руковање.

5) евалуацију поузданости и квалитета резултата узорковања;

6) додатне информације, користећи исту методу, с тим да се коначан резултат уврштава у план управљања рударским отпадом.

Оператери користе следеће техничке услове за карактеризацију рударског отпада:

1) полазне опште информације о:

(1) делатностима бушења, откопавања или припреме;

(2) врсти и опису метода откопавања и припреме који се примењује;

(3) врсти планираног производа;

2) геолошку подлогу лежишта и идентификацију јединице рударског отпада које ће бити изложене откопавањем и припремом, пружањем релевантних информација о:

(1) природи околних стена, њиховом хемијском и минералошком саставу, укључујући хидротермалну промену минерализованих стена и огољених стена;

(2) природи лежишта, укључујући минерализоване стене или минерализацију околних стена;

(3) типу минерализације, њиховој хемији и минералогии, укључујући физичка својства као што су густина, порозност, гранулометријски састав, садржај воде, прерађени минерали, минерални отпад, новонастали хидротермални минерали;

(4) величини и геометрији лежишта;

(5) разградњи и супергеним променама у хемијском и минералошком смислу;

3) рударски отпад и предвиђено поступање са отпадом које укључује опис природе свих врста отпада који настају приликом сваког истраживања, откопавања и припреме, укључујући незагађену откривку, откривку, прослојке и јаловину, наводећи информације о следећим елементима:

(1) пореклу отпада на локацији откопавања и поступку добијања таквог отпада као што је истраживање, откопавање, уситњавање, концентрација;

(2) количини отпада;

(3) опису система транспорта отпада;

(4) опису реагенса који ће се користити током прераде;

(5) класификацији рударског отпада у складу са прописима о управљању отпадом, укључујући опасна својства;

(6) категорији предвиђене депоније, коначном облику излагања отпада и методи одлагања отпада у депоније;

4) геотехничко понашање рударског отпада и то:

(1) одређивање одговарајућих параметара за процену битних физичких карактеристика отпада узимајући у обзир врсту депоније;

(2) релевантни параметри које треба узети у обзир су: крупноћа, пластичност, густина, садржај воде, степен збијености, напон смицања, угао унутрашњег трења, пропустљивост, коефицијент порозности, стишљивост и консолидација;

5) геохемијске карактеристике и понашање отпада и то спецификација хемијских и минералошких карактеристика отпада и свих адитива или остатака који остају у отпаду;

6) предвиђање појаве киселих дренажних вода током времена за сваку врсту рударског отпада, узимајући у обзир предвиђено поступање, а посебно:

(1) за процену процеђивања метала, оксидних јона и растворених соли током времена користећи тест излуживања с обзиром на рН вредност, и/или перколациони тест и/или тест временског отпуштања и/или друго одговарајуће испитивање;

(2) за отпад који садржи сулфиде спроводе се статичка или кинетичка испитивања у сврху одређивања киселих дренажних вода и растварања метала током времена.

Члан 17.

Рударски отпад се класификује и одлаже у депонију категорије А ако:

1) због квара или неисправног рада, нпр. рушења јаловишта или пуцања насипа/броне, на основу процене ризика може доћи до техничко-технолошких несрећа – удеса, при чему се у обзир узимају фактори као што су садашња или будућа величина, локација и утицај на животну средину; или

2) је класификован као опасан отпад у складу са прописима за управљање отпадом изнад одређене граничне вредности; или

3) садржи супстанце или смеше које су класификоване као опасне на основу прописа за управљање отпадом изнад одређене граничне вредности.

Депоније се класификују у категорију А у складу са ставом 1. тачка 1) овог члана, ако због губитка целовитости конструкције или неисправног рада депоније последице, краткорочно и дугорочно, могу довести до:

- 1) незанемарљиве могућности губитка људских живота;
- 2) озбиљне опасности по здравље људи;
- 3) озбиљне опасности по животну средину.

У сврху класификације из става 2. овог члана приликом оцене потенцијалне опасности коју представља депонија у обзир се узима целокупно време раздобља рада депоније, укључујући и фазу након затварања.

У смислу овог члана целовитост конструкције депоније значи његову способност да задржи отпад унутар насипа на начин за који је пројектовано.

Губитак целовитости конструкције обухвата све могуће механизме квара који су битни за конструкцију предметних депонија.

Оцена последица губитка целовитости конструкције обухвата тренутни утицај било ког материјала који се превози из депоније као последица квара и последичних краткорочних и дугорочних ефеката.

У смислу овог члана, неисправан рад депоније значи свако функционисање које може довести до великих удеса, укључујући неуспех у спровођењу мера заштите животне средине или погрешан или недовољно разрађен пројекат депоније.

Процена испуштања загађујућих материја као резултат неисправног рада обухвата ефекте краткотрајних испуштања великих концентрација, као и дуготрајно испуштање загађујућих материја, раздобље у ком је депонија у погону као и дугорочно раздобље након затварања и укључује оцену потенцијалних опасности које представљају депоније које садрже реактиван отпад, без обзира на класификацију отпада као опасног или неопасног у складу са прописима за управљање отпадом.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, процењује последице квара због губитка целовитости конструкције или неисправног рада депоније у складу са ст. 10, 11. и 12. овог члана.

Могућност губитка живота или опасност по здравље људи сматраће се занемарљивим или лакшом опасношћу ако се не очекује да други људи, трајно или током дужег раздобља присутни у захваћеном подручју, осим радника који управљају депонијом, могу бити захваћени. Повреде које узрокују инвалидност или дуготрајно нарушено здравље сматрају се озбиљном опасношћу по здравље људи.

Потенцијална опасност по животну средину не сматра се озбиљном ако:

- 1) се интензитет снаге могућег извора загађења значајно смањује у кратком раздобљу;
- 2) квар не доводи до било какве трајне или дуготрајне штете по животну средину;
- 3) се захваћено окружење може вратити у првобитно стање кроз мање чишћење и санацију.

Приликом утврђивања могућности за губитак људских живота или опасности по здравље људи или по животну средину, посебне процене размера потенцијалних утицаја се узимају у обзир у контексту ланца извор-путања-реципијент. Када не постоји путања кретања између извора и реципијента, предметна депонија се не класификује у категорију А на основу квара због губитка целовитости конструкције или неисправног рада.

У случају губитка целовитости конструкције бране на јаловишту, сматраће се да су људски животи у опасности када ниво воде или муља достигне висину од најмање 0,7 m изнад тла или када брзина воде или муља пређе 0,5 m/s.

Процена могућности губитка живота и опасности по здравље људи обухвата најмање следеће факторе:

- 1) величину и карактеристике депоније укључујући пројекат депоније;
- 2) квантитет и квалитет заједно са физичким и хемијским својствима отпада у депонији;
- 3) топографију простора депоније, укључујући карактеристике депоновања;
- 4) време кретања могућег воденог таласа до подручја где су присутни људи;
- 5) брзина ширења воденог таласа;

6) предвиђена висина воде или муља;

7) брзина раста нивоа воде или муља;

8) све битне факторе специфичне за локацију који могу да утичу на могућност губитка живота или представљају опасност по здравље људи.

У случају клизања отпада, сматра се да свака маса отпада у покрету представља опасност по живот људи, ако се људи налазе унутар домета масе отпада у покрету.

Процена могућности губитка живота и опасности по здравље људи, при појави клизишта, обухвата најмање следеће факторе:

1) величину и карактеристике депоније укључујући пројекат депоније;

2) квантитет и квалитет заједно са физичким и хемијским својствима отпада у депонији;

3) угао нагиба јаловишта;

4) могућност сакупљања подземних вода унутар јаловишта;

5) стабилност подлоге;

6) топографију;

7) близину водотокова, грађевина, зграда;

8) рударске радове;

9) све друге факторе специфичне за локацију који значајно могу да допринесу ризику који представља депонија.

Гранична вредност наведена у ставу 1. тачка 2) овог члана одређује се као однос маса, као суве материје, за:

1) сав рударски отпад разврстан као опасан у складу са прописима за управљање отпадом и за који постоји вероватноћа да ће бити присутан у депонији на крају предвиђеног раздобља рада, и

2) рударски отпад за који постоји вероватноћа да ће бити присутан у депонији на крају предвиђеног раздобља рада.

Када однос из става 17. овог члана прелази 50% депонија ће бити класификована као категорија А.

Када је однос из става 17. овог члана између 5% и 50%, депонија се класификује у категорију А. Изузетно, таква депонија се не може сврстати у категорију А, ако је то оправдано на основу процене ризика за одређену локацију, с посебним фокусом на ефектима опасног отпада, а која се спроводи као део категоризације на основу последица квара због губитка целовитости или неисправног рада, и доказујући да депонија не треба да буде сврстана у категорију А на основу садржаја опасног отпада.

Када је однос из става 17. овог члана мањи од 5%, тада се депонија не класификује у категорију А на основу садржаја опасног отпада.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, процењује да ли је испуњен критеријум утврђен у ставу 1. тачка 3) овог члана у складу са вредностима наведеним у ст. 22–24. овог члана.

За планирана јаловишта користи се следећа метода:

1) саставља се попис реагенаса који се користе у припреми и који се затим испуштају заједно са отпадним муљем у јаловиште;

2) за сваки реагенс се унапред процењују годишње количине које се користе у процесима, за сваку планирану годину рада;

3) за сваки реагенс се утврђује да ли се ради о опасној супстанци или опасној смеши у смислу прописа из области управљања хемикалијама;

4) за сваку планирану годину рада, годишње повећање акумулиране воде (ΔQ_i) у јаловишту израчунава се, у стабилним условима, према формули датом у ставу 27. овог члана;

5) за сваку опасну супстанцу или смешу које се идентификују у складу са тачком 3) овог става, максимална годишња концентрација (C_{max}) у воденој фази процењује се у складу с формулом утврђеном у ставу 28. овог члана. Ако се, на основу процене највећих годишњих концентрација (C_{max}), водена фаза сматра „опасном” у смислу прописа из области вода, депонија се класификује као категорија А.

Класификација јаловишта се заснива на методологији утврђеној у ставу 22. овог члана или на директној хемијској анализи воде и чврстих материја које се налазе у јаловишту. Уколико се водена фаза и њен садржај сматрају опасним у смислу посебних прописа из области вода јаловиште се класификује као категорија А.

У случајевима када се метали издвајају из гомила руде лужењем, врше се провере на опасне супстанце приликом затварања на основу пописа коришћених хемикалија и заосталих концентрација тих хемикалија након завршеног лужења. Ако се такве процедурне воде сматрају опасним у смислу прописа из области вода депонија се класификује као категорија А.

Одредбе ст. 17–24. овог члана не примењују се на депоније које садрже искључиво инертни отпад или незагађену откривку.

Преиспитивање категоризације спроводи Министарство, односно надлежни покрајински орган, ако је дозвола знатно измењена или су значајно промењени радни услови и спроводи се најкасније на крају раздобља рада депоније.

Формула за израчунавање просечног годишњег повећања воде у јаловишту ΔQ је:

$$\Delta Q_i = \frac{\Delta M_i}{D} \cdot P$$

где је:

ΔQ_i = годишње повећање воде у акумулацији за скупљање јаловине (m^3/god) током године 'i' ;

ΔM_i = годишња маса јаловине која се депонује (тона суве масе/година) током године 'i' ;

D = просечна сува запреминска густина депоноване јаловине (t/m^3);

P = просечна порозност наталожене јаловине (m^3/m^3) дефинисана као однос запремине пора према укупној запремини депоноване јаловине;

с тим да ако тачни подаци нису доступни, треба користити задате вредности $1,4 t/m^3$ за насипну запреминску густину и $0,5 m^3/m^3$ за порозност.

Процена максималне концентрације у воденој фази C_{max} је:

$$C_{max} = \frac{C_i}{\Delta Q_i}$$

где је:

C_i = годишња маса сваке супстанце и смеше као што је утврђено у ставу 22. тач. 2) и 3) овог члана, који се испуштају у депонију током године 'i'.

Члан 18.

Након затварања депоније, а у периоду одређеном у складу са одредбама ове уредбе, оператер је дужан да:

1) обавештава, без одлагања, Министарство, односно надлежни покрајински орган и орган надлежан за послове заштите животне средине, о свим догађајима или развоју догађаја који би могли да утичу на стабилност депоније, као и о свим значајним штетним утицајима на животну средину који су откривени поступцима контроле и праћења;

2) спроводи, према потреби, интерни план за заштиту од удеса за депоније категорије А, осим за депоније рударског отпада на које се примењују прописи којима се уређује заштита од хемијског удеса;

3) придржава се свих других упутстава надлежног органа у вези са корективним мерама које је потребно предузети;

4) прихвата финансијску одговорност за трошкове везане за реализацију мера из тач. 2) и 3) овог члана;

5) доставља на захтев и у роковима које одреди Министарство, односно надлежни покрајински орган, на темељу укупних података, све резултате праћења којима се доказује да је испунио услове из дозволе и који доприносе сазнањима о рударском отпаду и депонији.

Члан 19.

Приликом достављања документације Министарству, односно надлежном покрајинском органу, у сврху испуњења стандарда заштите животне средине, оператер доставља доказе, пре почетка рада и током рада депоније, којима се доказује, према потреби, усклађеност са прописима из области вода и загађења земљишта, и то:

1) процена могућности настајања процедурних вода, укључујући садржај загађујућих материја у процедурним водама, у отпаду насталом током рада депоније и утврђени биланс воде те депоније;

2) спречавање или смањење на најмању могућу меру настајања процедурних вода и загађења површинских и подземних вода и земљишта рударским отпадом;

3) скупљање и третман загађених и процедурних вода из депоније за управљање рударским отпадом до испуњавања одговарајућих норми за њихово испуштање у водни реципијент;

4) предузимање одговарајућих мера спречавања или смањења емисије прашкастих материја и гаса.

Члан 20.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, може да ограничи или одустане од усаглашавања са захтевима из члана 19. тач. 2) и 3) ове уредбе, током оперативне фазе и фазе након затварања депоније, на основу процене утицаја депоније на животну средину, посебно узимајући у обзир прописе за граничне вредности емисије загађујућих материја у воде и може да одлучи да:

1) прикупљање и третман процедурних вода није неопходан; или

2) да је утврђено да депонија не представља потенцијалну опасност за земљиште, подземне воде и површинске воде.

Члан 21.

Министарство, односно надлежни покрајински орган, доставља информације из дозволе другој држави у исто време када се те информације стављају на располагање држављанима Републике Србије ако оцени да рад депоније категорије А може имати значајне неповољне ефекте на животну средину у другој држави и опасност по људско здравље у тој држави или ако друга држава која може имати значајне неповољне ефекте на животну средину и опасност по људско здравље то захтева, с тим да наведене информације служе као основ за консултације које су потребне у вези билатерних односа између две државе на реципрочној и одговарајућој основи.

У оквиру својих билатералних односа Министарство, односно надлежни покрајински орган ће осигурати да се, у случајевима из става 1. овог члана и заинтересованој јавности државе која би могла бити изложена значајном утицају на животну средину остави довољно времена како би имала право да достави примедбе пре него што донесе одлуку о издавању дозволе.

Члан 22.

Министарство, односно надлежни орган покрајински орган и надлежни орган за ванредне ситуације, су обавезни да у случају великог удеса који укључује депонију, у складу са чланом 21. ове уредбе, одмах доставе другој држави податке које је оператер доставио Министарству, односно надлежном покрајинском органу, органу надлежном за заштиту животне средине и органу надлежном за ванредне ситуације, како би се последице удеса по људско здравље смањиле на најмању меру и како би се проценио и на најмању меру смањено обим стварне и могуће штете на животну средину.

Члан 23.

Одредбе ове уредбе примењују се уколико се рударски отпад одлаже на депонијама одређеним у овој уредби као:

- депоније категорије А;
- депоније на којима се одлаже опасни рударски отпад дуже од шест месеци;
- депоније за одлагање неопасног неинертног рударског отпада дуже од једне године;
- депоније за одлагање незагађене откривке, неопасног рударског отпада насталог геолошким истраживањем и отпада насталог обогаћивањем, обрадом или складиштењем тресета и инертног отпада дуже од три године.

Члан 24.

Одредбе ове уредбе не примењују се на:

- рударски отпад који се генерише током геолошког истраживања, откопавања и припреме минералних сировина и рада каменолома, али који не представља директан резултат тих операција;
- утискивање воде и поновно утискивање исцрпљење подземне воде, укључујући слојну воду;
- рударски отпад настао током геолошких истраживања минералних сировина, рада каменолома, као и на нафтну исплаку, уколико се одлаже изван експлоатационих поља.

Члан 25.

Одредбе ове уредбе не примењују се на управљање инертним отпадом и незагађеном откривком који су настали као последица геолошких истраживања, откопавања, припреме и складиштења неметаличних минералних сировина са каменолома, као и отпада насталог откопавањем, обрадом, припремом и складиштењем тресета, осим ако се не складиште у депоније одређене у овој уредби као депоније категорије А.

Члан 26.

Одредбе ове уредбе не примењују се на управљање неопасним отпадом насталим истраживањем минералних сировина, осим нафте и евапорита, гипса и анхидрида, као и отпада насталог одлагањем незагађене откривке и отпада насталог откопавањем, обрадом и складиштењем тресета.

Члан 27.

Одредбе чл. 19, 20, 21. и 22. ове уредбе не примењују се на неопасни отпад који нема својство инертног отпада, осим ако се не збрињава у депоније одређене у овој уредби као депоније категорије А.

Члан 28.

Новчаном казном од 1.500.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице – оператер, ако:

- 1) не обавља послове у складу са чланом 3. ове уредбе;
- 2) не врши преиспитивање плана управљања рударским отпадом (члан 6. тачка 12);
- 3) не поступа у складу са одредбама члана 16. ове уредбе;
- 4) не спроводи интерни план за заштиту од удеса за депоније категорије А (члан 18. тачка 2).

Члан 29.

Новчаном казном од 500.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице – оператер, ако:

- 1) након затварања депоније не поступа у складу са одредбама члана 18. тач. 1) и 3) до 5) ове уредбе;
- 2) не поступа у складу са одредбама члана 19. ове уредбе.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 150.000 динара казниће се физичко лице или одговорно лице у правном лицу за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном у износу од 10.000 до 500.000 динара казниће се предузетник – оператер за прекршај из става 1. овог члана.

Члан 30.

Привредна друштва односно друга правна лица и предузетници, која управљају отпадом који се ствара током геолошких истраживања, експлоатације, припреме и складиштења минералних сировина, дужни су да ускладе своје пословање са одредбама ове уредбе у року од две године од дана почетка примене ове уредбе.

Члан 31.

Ова уредба ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 1. јануара 2020. године.

05 број 110-4867/2017

У Београду, 29. маја 2017. године

Влада

Председник,

Александар Вучић, с.р.